

30. rocznica I pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny

SYMPOZJUM

czwartek, 2 kwietnia 2009 r.

Centrum Jana Pawła "Nie lękajcie się!", ul. Kanonicza 18

30 lat temu, 10 czerwca 1979 roku podczas pamiętnej mszy na Błoniach papież prosił rodaków, by pamiętali o swoim dziedzictwie, nie odcinali się od chrześcijańskich korzeni, nie odrzucali Chrystusa.

"Pozwólcie przeto, że tak jak zawsze przy bierzmowaniu biskup, i ja dzisiaj dokonam owego apostołskiego włożenia rąk na wszystkich tu zgromadzonych, na wszystkich moich rodaków. W tym włożeniu rąk wyraża się przejęcie i przekazanie Ducha Świętego, którego apostołowie otrzymali od samego Chrystusa (...). Tego Ducha pragnę wam dzisiaj przekazać, tak jak przekazywał Go swoim współczesnym biskup rodem ze Szczepanowa. Pragnę wam dziś przekazać tego Ducha, ogarniając sercem z najgłębszą pokorą to wielkie bierzmowanie dziejów, które przeżywacie"

Świadkami tej homilii, określonej później jako "bierzmowanie dziejów" było ponad milion osób.

W czwartą rocznicę przejścia do Domu Ojca Sługi Bożego Jana Pawła II w budynku Centrum odbyło się sympozjum pt.: Bierzmowanie dziejów przez cały dzień prelegenci dyskutowali nad wydarzeniami z 1979 roku.

Program konferencji był podzielny na dwa bloki tematyczne. W pierwszej części poruszono aspekt społeczno-polityczny I Pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny, w drugim bloku zastanawiano się nad jej eklezjalnym kontekstem.

Po przemówieniu powitalnym rektora Papieskiej Akademii Teologicznej, ks. prof. dr hab. Jana Macieja Dyducha, głos zabrał kard. Marian Jaworski. Już w pierwszych słowach: "to był przełom?? - podkreślił niezwykle znaczenie tej pielgrzymki. "Przyjazd Ojca Świętego, Sługi Bożego Jana Pawła II jako papieża do ojczyzny był przełomem, który wyznaczył następne lata nie tylko w Polsce, ale myślę, że w Europie i w całym świecie. To był przełom i może nie zawsze zdawaliśmy sobie sprawę z tego, co Ojciec Święty wtedy dokonał, ale myślę, że ci, którzy w kilka lat później dopuścili się ataku na Jana Pawła II dobrze zdawali sobie z tego sprawę, że następca świętego Piotra naprawdę otwiera nowy etap dziejów." Przełom w jego rozumieniu jest nową jakością, przemianą powszechnych odczuć i przeżywanie ich na nowo.

I pielgrzymka papieża do Polski była "momentem przełomowym", wydarzeniem na miarę stulecia, ewidentnie globalnym - wydarzeniem bez precedensu w 1979 r., podkreślił dr Paweł Skibiński. Była to pierwsza pielgrzymka w której Papież odwiedził kraj komunistyczny, a II podróż zagraniczna Ojca Świętego Jana Pawła II. Należy pamiętać też o sytuacji międzynarodowej. Był to okres konfrontacji pomiędzy dwoma blokami politycznymi. Idea komunizmu penetrowała świat zachodni, ale także i w samym bloku komunistycznym dochodziło do rywalizacji. Sytuacja wewnętrzna Kościoła Katolickiego była penetrowana ideami

marksizmu - tłumaczył dr Skibiński.

Szerzej sytuację kościoła szczególnie kościoła w Polsce omówił następny z prelegentów ks. biskup Tadeusz Pieronek. Zaakcentował on powstawanie od 1966 r. opozycji Kościoła.

W referacie dr. Dariusza Karłowicza zastanawiano się także nad teologią polskiej polityki. Padło pytanie o polskie świadectwo: skąd? po co? dokąd? idziesz Polsko? Odpowiedzią na te pytania miała być idea bierzmowania, która ma się wyrażać przez wewnętrzną jedność.

W kolejnym referacie zatytułowanym "Miejsca i znaki" rozprawiano na temat przygotowań do I pielgrzymki, o trudnych negocjacjach władz kościelnych i państwowych, dotyczących zarówno miejsc do których miał się udać Ojciec Święty, jak i problemów z ustaleniem czasu pielgrzymki. Dlaczego władze nie chciały dopuścić, by pielgrzymka odbyła się podczas obchodów uroczystości św. Stanisława?. Dlaczego władzę nie dopuścili do przyjazdu na Śląsk, mimo, że wielkim pragnieniem papieża było odwiedzić Piekary i Trzebnice?? Na te pytania próbował w swoim referacie odpowiedzieć ks. dr hab. Grzegorz Ryś. Podsumowując stwierdził:, że dla Papieża ważne było "wyczucie miejsc", bo miejsca "znaczą" i "wyznaczają" polską pamięć.

Podczas sympozjum zastanawiano się także nad etycznym przesłaniem pielgrzymki. Podkreślono specyfikę mowy etycznej papieża, która była niejako współtworzona przez reakcje słuchaczy. Sformułowano stwierdzenie "mesjanizmu etycznego" rozumianego jako zobowiązanie wobec drugiego. A samo "bierzmowanie", o którym mówił Jan Paweł II, to dorastanie, które jest świadomością celu. Ażeby ten cel osiągnąć trzeba znaleźć się w kontakcie z Bogiem.

Zastanawiano się także nad związkiem I pielgrzymki z powstaniem "Solidarności". W opinii referenta dr. Piotra Dardzińskiego, przybycie Ojca Świętego do Ojczyzny było gwałtowną zmianą, przejściem z jednej rzeczywistości do drugiej (epifania jedności). Po pierwsze było przełamaniem rzeczywistości poprzez posługiwanie się przez Ojca Świętego językiem dla wszystkich zrozumiałym. Po drugie odkryciem tego "że są nas miliony", bycie człowiekiem wierzącym nie jest przedmiotem wstydu, a tym co rozbija rzeczywistość i panuje nad nią jest Bóg poprzez Ducha Świętego. Fundamentem zaś dla Solidarności miały być Encykliki (problem godności pracy, problem podmiotowości).

Szczegółowy program sympozjum:

10.00 Przywitanie uczestników - JM ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch, rektor PAT

Słowo wstępne - JE ks. kard. Marian Jaworski

10.30 Kontekst społeczno-polityczny pielgrzymki - dr Paweł Skibiński (UW, Warszawa)

Doktor historii, adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Warszawskiego; Przewodniczący Towarzystwa Oświatowo-Naukowego; Członek redakcji "Kwartalnika Konserwatywnego". Odbył staż na Universidad de Navarra w Pamplonie (1999) oraz otrzymał stypendium MSZ Hiszpanii (2000). Autor książek: "Państwo generała Franco"(2004); "Człowiek o sercu bohaterskim.

Ksiądz Jan Salamucha 1903 -1944" (2006)

11.00 Kontekst eklezjalny pielgrzymki - ks. bp Tadeusz Pieronek (PAT, Kraków)

W 1960 r. otrzymał tytuł doktora na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. W latach 1961-1965 studiował na Wydziale Prawa Cywilnego Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie oraz ukończył 3-letnie Studium Roty Rzymskiej, uzyskując w 1965 roku dyplom adwokata rotalnego. W 1975 roku uzyskał habilitację, w 1987 roku tytuł naukowy profesora. Mianowany przez Jana Pawła II przewodniczącym Kościelnej Komisji Konkordatowej odpowiedzialnej za realizację Konkordatu oraz za stosunki Państwo - Kościół. W latach 1993-1998 sekretarz generalnych Konferencji Episkopatu Polski. Konsultor Papieskiej Rady ds. Interpretacji Tekstów Ustawodawczych. Przez dwie kadencje do 2004 r. pełnił funkcję Rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; Przewodniczył pomocniczemu trybunałowi ds. beatyfikacji Jana Pawła II. Autor licznych artykułów naukowych.

11.45 "Oto idzie, Papież słowiański, ludowy brat". Jan Paweł II - słowiański Papież - ks. dr hab. Jan Machniak, prof. PAT (PAT, Kraków)

Profesor nadzwyczajny; Opiekun Specjalizacji Teologii Duchowości; Kierownik Katedry Teologii Duchowości PAT. Obszar badań naukowych: badania nad doświadczeniem mistycznym u Św. Jana od Krzyża, Św. Brata Alberta Chmielowskiego i Św. Faustyny Kowalskiej; duchowość kapłańska w nauczaniu Jana Pawła II; przedstawiciele duchowości apostołskiej w Polsce - bł. Edmund Bojanowski, Św. J. S. Pelczar, bł. Bernardyna Jabłońska, albertynka. Autor m.in.: "Bóg i człowiek w poezjach i dramatach Karola Wojtyły - Jana Pawła II" (2007), "Chrześcijanin wobec, czystości, dziewictwa, celibatu"(2003), autor tomików z serii "Święci wśród nas".

12.15 Etyczne przesłanie pielgrzymki - ks. dr Bogusław Mielec (PAT, Kraków)

Adiunkt Katedry Teologii Moralnej Ogólnej PAT, Obszar badań naukowych: teologia moralna i etyka filozoficzna, moralna myśl judaizmu (np. E. Levinasa), dramat w teologii moralnej. Najważniejsze publikacje: Chrześcijanin wobec... eutanazji, (współredakcja z ks. dr Krzysztofem Gryzem; Wydawnictwo św. Stanisława BM 2001 r.) Globalizacja. Życie i zdrowie. Medycyna. Chrześcijanin wobec niektórych problemów moralnych (2002). Asystent kościelny "Listu".

12.45 dyskusja

14.00 I pielgrzymka a powstanie "Solidarności" - dr Piotr Dardziński (Centrum Myśli Jana Pawła II, Warszawa)

Doktor nauk humanistycznych, historyk doktryn politycznych i prawnych; Adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego; Wykładowca w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie, Współorganizator studium podyplomowego "Życie i myśl Jana Pawła II" w WSE im. J. Tischnera w Krakowie; Wykładowca w Wyższej Szkole Biznesu w Nowym Sącz. Od 1996 r. współtworzył "Instytut Tertio Millennio" w Krakowie i do 2006 r. pełnił funkcje wiceprezesa Fundacji. Dyrektor Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie. W 2008 r. został laureatem nagrody TOTUS w kategorii "Promowanie

nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II" za: znakomite osiągnięcia w kierowaniu pracą Centrum Myśli Jana Pawła II".

14.30 Teologia polskiej polityki - dr Dariusz Karłowicz (UW, Warszawa)

Doktor filozofii; Redaktor i wydawca "Teologii politycznej"; Prezes Zarządu Fundacji Świętego Mikołaja, która w 2005 roku otrzymała nagrodę Pro Publico Bono w kategorii ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej za najlepszą inicjatywę obywatelską oraz w 2006 roku została laureatem nagrody TOTUS. Najważniejsze publikacje: "Arcyparadoks śmierci" (2007), "Sokrates i inni święci" (2005) - książka została nominowana do Nagrody Literackiej im. Józefa Mackiewicza; "Koniec snu Konstantyna" (2004) - otrzymał Nagrodę imienia Andrzeja Kijowskiego. Publikuje w prasie codziennej i czasopismach, m.in. w "Znaku", "Więzi", "Tygodniku Powszechnym", "Życiu" i "Rzeczypospolitej". Członek Rady Programowej polskiej edycji kwartalnika "First Things".

15.00 Miejsca i znaki - ks. dr hab. Grzegorz Ryś (PAT, Kraków)

Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie; Rektor Archiwum Kapitulnego na Wawelu; Kierownik Katedry Historii Kościoła Średniowiecznego PAT; Wykładowca PAT i WSE im. J. Tischnera. Obszar badań naukowych: reformy i ustrój Kościoła średniowiecznego. Wchodzi w skład Kolegium Redakcyjnego "Folia Historica Cracoviensia" PAT. Komentator pielgrzymek Jana Pawła II. Pracował w komisji historycznej działającej przy Trybunale Rogatoryjnym podczas procesu beatyfikacyjnego Jana Pawła II. Najważniejsze publikacje: "Ecce Homo" (2007), "Siedem słów Chrystusa" (2007), "Celibat" (2002), "Jan Hus wobec kryzysu Kościoła doby wielkiej schizmy" (2000), "Inkwizycja" (1997). Publikuje regularnie w "Znaku", "Analecta Cracoviensia", "Tygodniku Powszechnym".

15.30 Czy przesłanie I pielgrzymki jest nadal aktualne? - dyskusja panelowa